



# **Najaarsnota 2016**



## Inhoudsopgave Najaarsnota

Inhoudsopgave Najaarsnota.....	3
1. Inleiding.....	4
2. Samenvatting .....	5
3. Ontwikkelingen per programma.....	7
3.1. Programma 1 Dienstverlening, bestuur en veiligheid.....	7
3.1.1. Bijstelling budgetten.....	7
3.1.2. Lopende investeringen .....	8
3.2. Programma 2 Openbare ruimte.....	9
3.2.1. Bijstelling budgetten.....	9
3.2.2. Lopende investeringen .....	11
3.3. Programma 3 Wonen en werken.....	13
3.3.1. Bijstelling budgetten.....	13
3.3.2. Lopende investeringen .....	15
3.4. Programma 4 Maatschappelijke zaken.....	16
3.4.1. Bijstelling budgetten.....	16
3.4.2. Lopende investeringen .....	19
3.5. Programma Algemene dekkingsmiddelen .....	20
3.5.1. Bijstelling budgetten.....	20
3.5.2. Lopende investeringen .....	22
4. Conclusies.....	23
5. Bijlagen .....	25
5.1 Raadsvoorstel.....	26

# 1. Inleiding

Het doel van deze Najaarsnota is het geven van inzicht in de uitvoering van de begroting 2016 en het actuele begrotingssaldo.

De najaarsnota is na de voorjaarsnota de tweede rapportage over het begrotingsjaar 2016.

In deze Najaarsnota rapporteren wij over de voortgang in de uitvoering van de financiële begroting. Ook is aandacht besteed aan de lopende investeringen.

In hoofdstuk 2 geven we een samenvatting van de ontwikkeling van het begrotingssaldo. In hoofdstuk 3 gaan we per programma dieper in op de financiële ontwikkelingen.

In de bijlage is het raadsvoorstel van deze Najaarsnota opgenomen.

In de tabellen die we in deze nota presenteren staan negatieve bedragen voor lasten en/of nadelen en positieve bedragen voor baten en/of voordelen.

Voor de volledigheid merken we op dat in de tabellen cijfers zijn opgenomen die afgerond zijn op duizendtallen. Hierdoor kan het voorkomen dat er bij (totaal)tellingen kleine afrondingsverschillen ontstaan.

## 2. Samenvatting

Op 5 november 2015 heeft u de Programmabegroting 2016 vastgesteld. Het begrotingsaldo van de (primaire) begroting bedroeg € 0. Op 16 juni 2016 heeft u de Voorjaarsnota 2016 vastgesteld. De mutaties in de Voorjaarsnota bedroegen € 290.000 nadelig, waardoor het begrotingsaldo na de Voorjaarsnota € **290.000 nadelig** bedroeg.

Tussen het moment van vaststellen van de Voorjaarsnota en het startpunt van deze najaarsnota heeft besluitvorming plaatsgevonden. Deze besluitvorming heeft een voordelig effect op de begroting 2016 van € 187.000.

Op grond van de ontwikkelingen en afwijkingen die we in deze Najaarsnota signaleren, stellen we het begrotingsaldo met € 148.000 voordelig bij. Het geraamde begrotingsresultaat komt daarmee op € **52.000 voordelig**.

Hierbij merken wij nog het volgende op. In de programmabegroting 2016 is vastgelegd dat eventuele positieve of negatieve saldi tot 2019 op Sociaal Domein zullen worden verrekend met de risicoreserve jeugd/wmo. Bij de jaarrekening 2016 zal de storting van het werkelijk positief resultaat in deze risicoreserve plaatsvinden. In deze najaarsnota is hiermee dus geen rekening gehouden.

**Tabel: Ontwikkeling begrotingsresultaat 2016**

Tabel: Ontwikkeling begrotingsresultaat 2016

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	bedrag
Primaire begroting	0 V
Wijzigingen tot en met Voorjaarsnota	-3 N
Voorjaarsnota 2016	-287 N
<b>Begrotingsresultaat na vaststelling Voorjaarsnota 2016</b>	<b>-290 N</b>
Najaarsnota 2016	
> verwerkte besluitvorming	187 V
> bekende ontwikkelingen	-221 N
> nieuwe ontwikkelingen	376 V
	342 V
<b>Begrotingsresultaat na Najaarsnota 2016</b>	<b>52 V</b>

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen met daarin de saldi per programma na verwerking van de mutaties in deze Najaarsnota.

Tabel: Baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2016 Primair	Begroting 2016 na VJN	Mutaties tot NJN (besluitvorming)	Mutaties NJN (bekende en nieuwe ontwikkelingen)	Begroting 2016 na NJN
Programma 1: Burger, bestuur en veiligheid	-6.316	-6.234	-73	-20	-6.327
Programma 2: Beheer openbare ruimte	-6.062	-6.129	-365	260	-6.234
Programma 3: Wonen en werken	-2.639	-2.910	-208	954	-2.164
Programma 4: Maatschappelijke zaken	-40.973	-41.623	-1.330	224	-42.729
Totaal programma's	-55.990	-56.896	-1.976	1.418	-57.454
Algemene dekkingsmiddelen	55.678	55.399	-193	-225	54.981
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-312</b>	<b>-1.497</b>	<b>-2.169</b>	<b>1.193</b>	<b>-2.473</b>
Toevoegingen aan reserves	-3.367	-4.471	-441	-799	-5.711
Onttrekkingen aan reserves	3.679	5.677	2.797	-239	8.235
<b>Geraamd resultaat</b>	<b>0</b>	<b>-290</b>	<b>187</b>	<b>155</b>	<b>52</b>

### Budgetoverheveling

In deze najaarsnota zijn geen budgetten overgeheveld van 2016 naar 2017. Dit gebeurt bij de jaarrekening 2016. Wel is de budgetoverheveling van 2015 naar 2016 verwerkt.

### Rente

In deze najaarsnota hebben wij de rentecomponent in de kapitaallasten van investeringen gewijzigd van 4,5% naar 3%. Hierbij is aansluiting gezocht bij eerdere besluitvorming hierover. Dit leidt op de diverse programma's tot voordelen en bij de algemene dekkingsmiddelen tot een nadeel. Per saldo is dit budgettair neutraal.

In 2017 hebben wij de renteverlaging overigens verder doorgezet. Op basis van de kadernota 2017 rekenen we dan met 1,5%.

### 3. Ontwikkelingen per programma

#### 3.1. Programma 1 Dienstverlening, bestuur en veiligheid

##### 3.1.1. Bijstelling budgetten

Binnen programma 1 zijn de volgende ontwikkelingen geconstateerd. Wij stellen voor deze in de begroting te verwerken.

Tabel: Ontwikkelingen programma 1

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Raad/B&W	datum	2016	Structureel	Invest.
<u>Besluitvorming</u>					
Budgetoverheveling 2015	Raad	28-apr-16	-73	-	
			-73	-	
<u>Bekende ontwikkelingen</u>					
Gunning kermis Millingen aan de Rijn	B&W	10-mei-16	-14	-14	
			-14	-14	
<u>Nieuwe ontwikkelingen</u>					
Leges huwelijken op zaterdag			9	-	
Regionale brandweer			12	-	
Inhuur t.b.v. controles Drank & Horecawet			14	-	
Juridische advieskosten			-50	-	
Invoering nieuwe huisstijl			27	-	
Kosten dienstverlening			-12	-	
Diverse kleine mutaties			-6	-	
			-6	-	
<b>Totaal ontwikkelingen programma 1</b>			<b>-93</b>	<b>-14</b>	

##### *Budgetoverheveling 2015*

In april 2016 heeft u besloten om de budgetten voor de aanschaf van trouwboekjes en stempels in verband met de naamswijziging (€ 16.000) en de invoering van de nieuwe huisstijl (€ 57.000) over te hevelen naar 2016. Deze budgetoverheveling is deels gedekt uit het rekeningsaldo 2015 (€ 16.000) en deels uit de algemene reserve (€ 57.000). Het effect op de exploitatie 2016 is per saldo € 0. Zie ook de mutaties op de overige programma's.

##### *Gunning kermis Millingen aan de Rijn*

Wij hebben besloten om de organisatie van de kermis in Millingen aan de Rijn voor 3 jaar te gunnen aan het Buro voor Kermisorganisatie. Dit heeft geleid tot een structureel lagere opbrengst van de staangelden (€ 14.000). Het structurele effect is reeds verwerkt in de (meerjaren)begroting 2017.

##### *Leges huwelijken op zaterdag*

Er zijn meer huwelijken gesloten op zaterdag dan verwacht. Daardoor realiseren we een hogere legesopbrengst van circa € 9.000.

##### *Regionale brandweer*

Op basis van de werkelijk verwachte uitgaven is de bijdrage aan de Veiligheidsregio € 12.000 hoger. Daarnaast ramen we de stelpost van € 24.000 af, omdat de ramingen zijn geactualiseerd. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 12.000.

### *Juridische advieskosten*

Het geraamde budget is in 2016 niet toereikend. Deze post is vooraf moeilijk in te schatten. Op basis van de kosten tot nu toe ramen we € 50.000 bij. Dekking van dit bedrag uit de post advieskosten directie, en heeft dus geen gevolgen voor het saldo.

### *Invoering nieuwe huisstijl*

De kosten voor de invoering van de nieuwe huisstijl zijn lager dan verwacht. Dit leidt tot een voordelige bijstelling van het budget met € 27.000. Daar staat ook een lagere bijdrage uit de algemene reserve tegenover. Het effect op de exploitatie is dus per saldo € 0.

### *Kosten dienstverlening*

In het kader van de dienstverlening maken we kosten voor de burgerpeiling "Waar staat je gemeente", een onderzoek naar de telefonische dienstverlening en een dashboard dienstverlening. Dit leidt tot een meerlast van € 12.000.

### *Inhuur t.b.v. controles Drank & Horecawet*

De gemeente Nijmegen voert voor ons de controles Drank & Horecawet uit. Er heeft over 2015 een compensatie plaatsgevonden. De reden hiervoor is dat in de opstartfase in 2015 minder controles zijn uitgevoerd dan afgesproken. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van € 14.000.

## **3.1.2. Lopende investeringen**

Programma 1

Tabel: Lopende investeringen

Bedragen x € 1.000

Beschrijving project	Jaar	Afdeling	Totaal krediet	Besteed tot 2016	Besteed in 2016	Restant krediet	Stand van zaken	Verklaring afwijking
Herindeling MUG-gemeenten	2012	DIR	7.634.070	5.627.024	206.745	1.800.301	Evaluatie over de besteding van het herindelingskrediet volgt in het kader van de jaarrekening 2016	Een eventueel overschot op dit krediet valt vrij ten gunste van de algemene reserve



## 3.2. Programma 2 Openbare ruimte

### 3.2.1. Bijstelling budgetten

Binnen programma 2 zijn de volgende ontwikkelingen geconstateerd. Wij stellen voor deze in de begroting te verwerken.

Tabel: Ontwikkelingen programma 2

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Raad/B&W	datum	2016	Structureel	Invest.
<u>Besluitvorming</u>					
Budgetoverheveling 2015	Raad	28-apr-16	-365	-	
Extra krediet riolering Vlietberg	Raad	16-jun-16	-	-10	-142
			-365	-10	
<u>Bekende ontwikkelingen</u>					
Speeltuin Haarhamer	B&W	6-sep-16	-13		
			-13	-	
<u>Nieuwe ontwikkelingen</u>					
Kapitaallasten			118		
Vrijval voorziening wegen			227	-	
Watersysteemheffing			-19	-	
Advieskosten wegininspecties			-31		
Gladheidsbestrijding			-54		
Openbare verlichting			23		
Stedelijk groen			8		
Diverse mutaties riolering			-34		
Aanwending voorziening riolering			34		
Diverse kleine mutaties			1		
			273	-	
<b>Totaal ontwikkelingen programma 2</b>			<b>-105</b>	<b>-10</b>	

#### *Budgetoverheveling 2015*

In april 2016 heeft u besloten om de budgetten voor vervanging van de groenvoorzieningen (€ 10.000), het asfalteren van de Heerbaan (€ 181.000), het opstellen van het verkeersbeleidsplan (€ 14.000), het herstel van de Filosofenbeek (€ 81.000), de aanleg van het voetpad Nijerf (€ 48.000) en de entree De Horst (€ 30.500) over te hevelen naar 2016. Deze budgetoverheveling is deels gedekt uit het rekeningsaldo 2015 (€ 191.000), deels uit de algemene reserve (€ 78.500) en deels uit de reserve lopende projecten (€ 95.000). Het effect op de exploitatie 2016 is per saldo € 0. Zie ook de mutaties op de overige programma's.

#### *Extra krediet riolering Vlietberg*

In juni 2016 heeft u een aanvullend krediet van € 142.000 beschikbaar gesteld voor het realiseren van riolering op de Vlietberg in Ooij. De daaruit voortvloeiende (extra) kapitaallasten zijn reeds verwerkt in de (meerjaren)begroting 2017.

#### *Speeltuin Haarhamer*

Naar aanleiding van klachten van buurtbewoners passen we de inrichting van de speeltuin aan de Haarhamer aan. Dit leidt tot extra kosten van € 13.000.

### *Vrijval voorziening wegen*

Op 22 oktober 2015 heeft de gemeenteraad op basis van het wegenbeheerplan 2015-2019 besloten om de dotatie aan de voorziening "onderhoud wegen" te verlagen naar € 1.245.000 per jaar. In 2015 is nog € 227.000 te veel toegevoegd aan de voorziening wegen, doordat de begroting 2015 op dit punt per abuis niet is gewijzigd. De accountant heeft dit als begrotingsonrechtmatigheid benoemd in haar verslag van bevindingen. Deze onrechtmatigheid corrigeren we in deze najaarsnota.

### *Watersysteemheffing*

De watersysteemheffing voor eigenaren van verharde openbare wegen is gewijzigd. Vanaf 2014 tot 2018 verhoogt het Waterschap deze heffing jaarlijks. Dit leidt in 2016 tot een nadeel van € 19.000.

### *Advieskosten wegininspecties*

De wegininspectie voor de gehele nieuwe gemeente leidt in 2016 tot een meerlast van € 31.000. Inspectie vindt om de 2 jaar plaats. In de meerjarenbegroting 2017-2020 is dit opgenomen.

### *Gladheidsbestrijding*

In 2016 is de afrekening geweest van de strooibeurten in de winterperiode 2014/2015. Door de zachte winter hebben we minder gestrooid. Daardoor verlagen we de bijdrage van de provincie met € 54.000.

### *Openbare verlichting*

Een gunstige afrekening van elektriciteitskosten over de periode 2014/2015 leidt tot een voordeel van € 40.000. Verder is er een nadeel van € 17.000 op de post advieskosten als gevolg van kosten voor een verbeterde versie van het beheersprogramma openbare verlichting. Per saldo leiden deze mutaties tot een voordeel van € 23.000.

### *Stedelijk groen*

Het voordeel op deze post van € 8.000 is een gevolg van de volgende bijstellingen:

- extra budget voor beplantingsmateriaal € 10.000 (nadelig).
- minder inhuur van derden voor transportkosten in verband met gebruik eigen knijperwagens € 15.000 (voordelig).
- jaarlijkse bijdrage van Mariëndaal voor onderhoud groen € 3.000 (voordelig).

### *Diverse mutaties riolering*

Op basis van de werkelijke stand van de investeringen per 1 januari 2016 en de bijstelling van het rentepercentage van 4,5% naar 3% stellen we de kapitaallasten met € 238.000 voordelig bij. Het budget voor onderhoud van huisaansluitingen stellen we met € 10.000 voordelig bij. Reden hiervan is dat deze werkzaamheden veelal door de buitendienst zijn uitgevoerd en we dus minder uitbesteden. De stelpost algemeen vervalt en dit levert een voordeel op van € 8.000.

Daarnaast heeft de eindafrekening van elektriciteitskosten over de periode 2014-2015 geleid tot een nadeel van € 20.000. Per saldo leiden deze mutaties tot een voordeel van € 236.000.

Onlangs hebben wij een rapportage ontvangen van belastingkantoor Munitax. Op basis van deze rapportage moeten wij onze raming van de rioolheffing met € 270.000 verlagen. Deze verlaging heeft te maken met een andere berekeningswijze van de rioolheffing voor de aansluitingen in Ubbergen. Voorheen werd de rioolheffing berekend op basis van een vast bedrag per aansluiting. Nu wordt dit gedaan op basis van het waterverbruik.

Door de huidige berekeningswijze toe te passen valt hierdoor de rioolheffing lager uit. Dit leidt in totaal tot deze verlaging van de raming.

In de begroting 2017 zijn we in de berekening van de opbrengst reeds uitgegaan van de nieuwe gegevens.

Omdat de voorziening egalisatie riolering met dezelfde bedragen (per saldo € 34.000) wijzigt hebben bovenstaande mutaties geen invloed op de exploitatie.

### 3.2.2. Lopende investeringen

#### Programma 2

Tabel: Lopende investeringen

Bedragen x € 1.000

Beschrijving project	Jaar	Afdeling	Totaal krediet	Besteed tot 2016	Besteed in 2016	Restant krediet	Stand van zaken	Verklaring afwijking
Reconstructie Schildersbuurt	2012	OPR	1.790.000	1.797.952	4.793	12.745	Is afgerond.	Raad op 22 september 2016 in kennis gesteld via evaluatienota.
Herinr. openbare ruimte Kulturshus:voorber.	2013	OPR	-692.000	-126.881	-387.782	177.337	Loopt. Er moet nog afgerekend worden met de aannemer. Verder nog kosten groenvoorziening en openbare verlichting. Afronding voorjaar 2017	
Openbare verlichting 2012-2016	2012	OPR	-343.850	-304.076	-	39.774	Project loopt t/m 2016	
Rotonde Nieuweweg-Zevenheuvelenweg	2007	OpR	-706.000	-62.248	-56.675	587.077	Werkzaamheden in uitvoering. Oplevering in 2016	
Aanpassing Altena-Hettsteeg:jur. en techn.vorbereiding	2007	OPR	-90.000	-269.286	-4.993	-184.279	Naar verwachting zijn de juridische procedures eind 2016 afgerond.	Langlopende kostbare juridische procedures zijn oorzaak van de overschrijding. Evaluatienota volgt in 2017.
Aanpassing Cranenburgsestraat:uitvoering	2013	OPR	-766.753	-750.371	-6.942	9.440	Afgerond. Krediet afwikkelen	
Herinrichting Hamersveld	2008	OPR	-1.634.000	-1.547.336	-72.479	14.184	Nog niet afgerond. Nog kosten voor grondaankoop en aanleg parkeerplaats.	
Rotonde Hulsbroek-Mies:aanleg	2013	OPR	-336.000	-413.777	88.368	10.591	Admin.afwikkelen	Raad in kennis gesteld via evaluatienota.
Inr. openbare ruimte omg.t Vossenhol	2014	OPR	-102.500	-89.989	-	12.511	Aanbrengen beplanting wordt nog uitgevoerd in 2016. Daarna is project afgerond.	
Fietspad Heumensebaan/Rijlaan	2014	OPR	-551.000	-2.875	-3.011	545.114	Loopt. Er wordt nog gezocht naar compensatiegebied. Aanleg waarschijnlijk in 2017	
Herinrichting winkelcentrum Beek	2015	OPR	-495.000	-58.637	-39.747	396.616	Vorbereiding is gestart en loopt door in 2017. Voor de uitvoering in 2018 is een extra krediet opgenomen in het MIP 2017-2020	
Reconstructie Hoflaan/Kasteelweg	2015	OPR	-817.000	-8.630	-36.143	772.227	Vorbereiding is gereed. Na toetsing wordt aanbestedings-procedure gestart. Uitvoering eind 2016 en voorjaar 2017	
Herinrichting Parallelweg	2015	OPR	-25.000	-	-	25.000	Beleidsafstemming samen met gemeente Nijmegen en provincie Gelderland. Verder nog geen concrete plannen	
Herinrichting Dries	2014	OPR	-723.846	-1.785	-23.118	698.943	Onwerp van de herinrichting is in concept klaar. De besteksvoor-bereiding is gestart. Uitvoering in voorjaar 2017.	
Reconstructie Bernhardlaan/Beatrixlaan	2016	OPR	-42.500	-	-	42.500	Start voorbereiding in najaar 2016. Uitvoering in 2017	
Aanpak school-thuis routes	2016	OPR	-75.000	-	-	75.000	Nog geen besluitvorming. Heeft relatie met "Mobiliteitsvisie".	
Revitalisering Molenveld	2009	OPR	-	-1.229	-	-1.229	Bedragen inclusief bijdrage	
Herinrichting Filosofenbeek	2015	OPR	-86.000	-4.884	-2.581	78.535	Vorbereiding is afgerond. Uitvoering gereed 2016. Onderhoudsperiode loopt door in 2017	
Aanleg Groesbeek tpv retentievoorziening Mies	2016	OPR	-7.500	-	-	7.500		
Rev IT, hoofdentree Mies:voorbereiding	2009	OPR	-30.000	-33.836	-	-3.836		
Nieuwe gemeentewerf: voorbereiding	2015	OPR	-40.000	-	-	40.000	Gaat niet door. Krediet afsluiten	

Programma 2

Tabel: Lopende investeringen

Bedragen x € 1.000

Beschrijving project	Jaar	Afdeling	Totaal krediet	Besteed tot 2016	Besteed in 2016	Restant krediet	Stand van zaken	Verklaring afwijking
Aanschaf materieel 2016	2016	OPR	-132.000	-	-	132.000	Bezig met aanschaf.	Conform planning
Aanpassing de Lubert en Heuveland	2015	OPR	-559.550	-44.378	-176.913	338.259	Een deel is gereed, laatste afwikkeling volgen in 2017.	
De Duffelt sportvloer en vloerpotten	2016	OPR	-115.000	-	-81.993	33.007	Laatste werkzaamheden in 2017	
De Duffelt deuren en sportmaterialen	2016	OPR	-15.000	-	-11.509	3.491	Bijna gereed. Afronding in 2016	
Renovatie groen(Ubb.)	2015	OPR	-96.000	-	-90.063	5.937	Afronding in 2016	
Stekkenberg-West Fase 1-6	2010	OPR	-3.369.568	-1.754.378	-157.646	1.457.544	Loopt nog. Tussentijdse evaluatie volgt.	
Aanleg Helofytenfilters	2010	OPR	-525.830	43.575	-88.987	480.418	Project wordt binnenkort geannuleerd. Rapportage hierover volgt binnenkort. In 2017 wordt een andere kleinschalige voorziening getroffen.	
Diverse maatregelen waterplan Groesbeek	2010	OPR	-1.084.995	-1.158.114	19.270	-53.849		
Verbetermaatregelen riolering	2012	OPR	-86.000	-64.159	-1.120	20.721	Afgerond.	
Aanpassing riool Lage Horst	2016	OPR	-185.500	-26.440	-	159.060	Voorbereiding is gestart. Uitvoeringskrediet is niet toereikend. Hiervoor volgt een apart raadsvoorstel	
Riolering Verbindingsweg (Ubb)	2014	OPR	-1.189.500	-1.249.401	-12.180	-72.081	Is afgerond.	
Rioolrenovatie(re linen) div.locaties	2015	OPR	-1.015.000	-29.954	-462.726	522.320	Bezig met de laatste werkzaamheden. Evaluatienota volgt in 2017	
Aanleg riolering Vlietberg	2015	OPR	-502.000	-31.334	-71.118	399.548	Uitvoering in 2017	
Vervanging M+E gemalen div.locaties	2015	OPR	-77.000	-50.874	-17.658	8.468	Bijna gereed. Afronding eind 2016 of begin 2017	
Vervanging M+E gemalen div.locaties 2016	2016	OPR	-30.850	-	-29.651	1.199	Loopt. Afronding medio 2017	
Verbetermaatreg. Mies, Groesbeek-Zuid	2015	OPR	-116.000	-4.956	-623	110.421	Loopt. Afronding naar verwachting medio 2017	
Verbetering riolering Werkenrode	2015	OPR	-62.500	-	-6.154	56.346	Verdere voorbereiding in 2017. Uitvoering start in 2017 en loopt naar verwachting door in 2018. Dit afhankelijk van de te bereiken overeenstemming met private partner Pluryn.	
Rioolverv. Dennenstraat(Pals)	2015	OpR	-10.000	-	-	10.000	Voorbereiding is doorgeschoven naar 2017. Staat in relatie tot uitvoeringskrediet voor wegwerkzaamheden en riolering. Uitvoering is gepland in 2018	
Vervanging riolering Kwakkenberglaan	2015	OPR	-165.000	-1.187	-	163.813	Voorbereiding is gestart. Uitvoeringskrediet is niet toereikend. Hiervoor volgt een apart raadsvoorstel	
Reconstructie Houtlaan	2015	OPR	-605.000	-27.588	-177.139	400.273	Werk is opleverd en de onderhoudstermijn loopt tot 27 februari 2017. De eindtermijn is opgesteld en het werk kan dit jaar financieel worden afgerond.	
Vervangen/afkoppelen riool Stekkenberg boven	2016	OPR	-60.000	-1.950	-37.344	20.706	Voorbereiding is gestart. Uitvoering gepland in 2017	
Aanleg regenwaterriool Ravelstraat	2016	OPR	-20.000	-	-	20.000	Voorbereiding is doorgeschoven naar 2018. Staat in relatie tot uitvoeringskrediet voor wegwerkzaamheden en riolering. Uitvoering is gepland in 2018	
Relinen riool Groesbeek Zuid	2016	OpR	-7.500	-	-	7.500		
Vervanging riolering(deel)Molenweg	2016	OPR	-60.500	-	-	60.500	Voorbereiding is gereed. Na toetsing wordt aanbestedings-procedure gestart. Uitvoering eind 2016 en voorjaar 2017.	
Riooloverstort Botsestraat: voorbereiding	2016	OPR	-20.000	-	-	20.000	Gaat niet door. Krediet wordt afgesloten.	
Persleiding gemaal Andreaslaan	2016	OpR	-9.600	-	-	9.600		

### 3.3. Programma 3 Wonen en werken

#### 3.3.1. Bijstelling budgetten

Binnen programma 3 zijn de volgende ontwikkelingen geconstateerd. Wij stellen voor deze in de begroting te verwerken.

Tabel: Ontwikkelingen programma 3

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Raad/B&W	datum	2016	Structureel	Invest.
<u>Besluitvorming</u>					
Budgetoverheveling 2015	Raad	28-apr-16	-208	-	
Actualisatie grondexploitaties	Raad	16-jun-16	-	-	p.m.
			<b>-208</b>	-	
<u>Bekende ontwikkelingen</u>					
Uitkering exploitatiesaldo 2015 MARN	B&W	17-mei-16	8		
Dividend DAR	B&W	21-jun-16	29	-	
DVO Dar 2016	B&W	16-aug-16	-237		
Fase 2 Rijk van Nijmegen 2025	B&W	1-nov-16			
- bijdrage Berg en Dal			-22		
- dekking deel kosten Fase 2 Rijk van Nijmegen 2025			8		
			<b>-214</b>	-	
<u>Nieuwe ontwikkelingen</u>					
Kapitaallasten			18		
Versterken innovatiekracht bedrijven			35		
Bestemmingsplannen			30		
Leges omgevingsvergunningen			25		
Subsidie Persings kerkje			20		
Vrijval subsidie groen-blauwe diensten			776		
Actualisatie exploitatie Marktplein			250	-	
Diverse kleine mutaties			14		
			<b>1.168</b>	-	
<b>Totaal ontwikkelingen programma 3</b>			<b>746</b>	-	

#### *Budgetoverheveling 2015*

In april 2016 heeft u besloten om de budgetten voor woningmarktonderzoek (€ 23.000), de restauratie van het Persings kerkje (€ 123.500) en de ISV-bijdrage voor het project Schoolstraat/Jan Arntzstraat Kekerdom (€ 61.500) over te hevelen naar 2016. Deze budgetoverheveling is deels gedekt uit het rekeningsaldo 2015 (€ 23.000) en deels uit de reserve lopende projecten (€ 185.000). Het effect op de exploitatie 2016 is per saldo € 0. Zie ook de mutaties op de overige programma's.

#### *Actualisatie grondexploitaties*

In juni 2016 heeft u de geactualiseerde grondexploitaties vastgesteld. Dit besluit is verwerkt in de begroting 2016. De mutaties in de voorziening exploitatietekort grondexploitaties zijn verwerkt bij de jaarrekening 2015 in het boekjaar 2015.

### *Uitkering exploitatiesaldo 2015 MARN*

De jaarrekening van de MARN (Milieu- en afvalsamenwerking regio Nijmegen) sloot met positief resultaat van € 480.314. Dit bedrag is uitgekeerd aan de deelnemende gemeentes. Voor Berg en Dal betekent dit een uitkering van € 49.733. Deze uitkering leidt tot een eenmalig voordeel van € 8.000.

### *Dividend DAR*

Dar heeft over 2015 een resultaat geboekt van € 2,676 miljoen. Dit resultaat is uitgekeerd aan de aandeelhouders. Voor Berg en Dal betekent dit een dividenduikering van € 92.030 (3.783 van 110.000 aandelen). In de begroting is rekening gehouden met een uitkering van € 63.000. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van € 29.000.

### *DVO DAR 2016*

In de DVO leggen we vast wat we over en weer van elkaar verwachten op het gebied van inzameling en verwerking van afval. Daarnaast voert Dar vanaf 2016 een aantal administratieve taken uit. Om de opdracht formeel vast te stellen is het DVO aan het college voorgelegd. Gezien de vele wijzigingen het afgelopen jaar is gewacht met vaststellen tot meer duidelijk was over de werkelijke kosten over 2015. Het voorliggende DVO 2016 is zo veel mogelijk gebaseerd op hoeveelheden en kosten zoals onlangs vastgesteld in de eindafrekening over 2015. Deze mutaties betekenen per saldo een nadeel van € 237.000.

De mutaties worden vooral veroorzaakt door:

- Indexering van tarieven (nadeel, € 40.000)
- De begroting voor de milieustraten is nog gebaseerd op de situatie voordat Dar het beheer heeft overgenomen (nadeel, € 50.000). Daarnaast ontstaan bij de milieustraten meerkosten door de grote hoeveelheid afval die aangeleverd wordt (nadeel, € 50.000).
- Eenmalige projectkosten voor de harmonisatie van de afvalinzameling (nadeel, € 51.625).
- Verhoging aantal aansluitingen (nadeel, € 19.500)
- Eenmalig voordeel door de eindafrekening 2015 van de DAR (voordeel, € 53.651).
- Minder opbrengst verkoop afvalzakken en werkelijke hoeveelheden afval (nadeel, € 56.232).

Daarnaast wordt een klein deel van deze mutatie veroorzaakt door een lagere vergoeding voor gerecycled kunststof verpakkingsmateriaal (nadeel, € 16.000). Tenslotte zijn er nog een aantal kleine mutaties.

### *Fase 2 Rijk van Nijmegen 2025*

De Rabobank Rijk van Nijmegen heeft in 2015 het initiatief genomen om samen met de gemeenten in het Rijk van Nijmegen een onderzoek te starten naar de sociaaleconomische kracht van het Rijk van Nijmegen. Dit onderzoek 'Rijk van Nijmegen 2025' (RvN 2025) heeft tot doel inzicht te krijgen in de kracht van het Rijk van Nijmegen en de mogelijkheden die er zijn om dit gebied via gezamenlijke projecten verder te versterken. Voor het uitvoeren van de volgende fase wordt een bijdrage van € 21.900 gevraagd aan de gemeente. Dit is gebaseerd op het inwoneraantal van de deelnemende gemeentes. Dekking van dit bedrag komt deels uit het budget van economische zaken (€ 2.500), deels uit de stelpost Toerisme (€ 5.400) en deels uit de stelpost onvoorzien (€ 14.000, zie ook het programma algemene dekkingsmiddelen).

### *Versterken innovatiekracht bedrijven*

Bij de Voorjaarsnota 2016 is een bedrag opgenomen voor het verstrekken van innovatiekracht bij bedrijven. Dit bedrag kon worden gedekt uit het budget Meerwerk Participatiewet op programma 4. In de raadsvergadering van 14 juli 2016 heeft u besloten hier niet mee in te stemmen. Dit bedrag ramen we daarom af en dat betekent een voordeel van € 35.000.

### *Bestemmingsplannen*

Deze bijstelling betreft twee mutaties. Op de eerste plaats een extra inkomst van € 20.000 voor het afsluiten van een anterieure overeenkomst met een ontwikkelaar. Daarnaast is het budget voor advieskosten voor bestemmingsplannen verlaagd met € 10.000. Per saldo betekent dit een voordeel van € 30.000.

### *Leges omgevingsvergunningen*

De raming van de opbrengsten van de leges voor omgevingsvergunningen is bijgesteld. We verwachten op basis van de laatste gegevens dat we meer ontvangen dan de geraamde € 350.000 en stellen het budget met € 25.000 positief bij.

### *Subsidie Persings kerkje*

Bij de jaarrekening 2015 is het budget voor de investeringsbijdrage aan de verbouwing van het Persings kerkje overgeheveld naar 2016. De verbouwing is inmiddels bijna gereed. Nu blijkt dat het budget van € 124.000 niet volledig wordt besteed en er een bedrag van € 20.000 over blijft.

### *Vrijval subsidie groen-blauwe diensten*

De subsidie van de provincie Gelderland voor wat betreft de Groenblauwe diensten van de voormalige gemeente Ubbergen is afgerekend. Dit bedrag valt vrij op dit programma en voegen we toe aan de reserve Groenblauwe diensten om de jaarlijkse beheersvergoedingen te kunnen voldoen. Het gaat om een bedrag van positief € 799.000.

Daarnaast is het budget bijgesteld voor de afwikkeling van de beheerssubsidies van de groenblauwe diensten. Deze aanpassing bedraagt € 23.000 negatief. Per saldo betekent dit op dit programma een mutatie van € 776.000 voordelig. Aan de andere kant leidt dit tot een nadeel op het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen.

### *Actualisatie exploitatie Marktpluin*

Deze wijziging is ook benoemd in het dekkingsplan 2018-2020 dat u samen met de Kadernota 2017 in juni 2016 heeft vastgesteld. Het gaat over de ontwikkeling van het Marktpluin, waarvan het budget met € 250.000 is verlaagd. Deze mutatie is ook in de begroting 2017 verwerkt, maar omdat deze nu reeds bekend is, zijn we ook verplicht dit in de cijfers van 2016 te verantwoorden. De voorziening exploitatietekort grondexploitatie verlagen we met dit bedrag. Dit bedrag voegen we toe, zoals u op 16 juni 2016 heeft besloten, aan de reserve rekeningresultaten. Op dit programma betekent dit een voordeel van € 250.000.

## **3.3.2. Lopende investeringen**

Programma 3

Tabel: Lopende investeringen

Bedragen x € 1.000

Beschrijving project	Jaar	Afdeling	Totaal krediet	Besteed tot 2016	Besteed in 2016	Restant krediet	Stand van zaken	Verklaring afwijking
Krediet Sociaal Economische Versterking	2012	DIR	2.700.000	2.298.896	237.688	163.416	Er lopen nog een aantal deelprojecten die moeten worden afgerond.	De verwachting is dat de bestedingen binnen budget blijven.

### 3.4. Programma 4 Maatschappelijke zaken

#### 3.4.1. Bijstelling budgetten

Binnen programma 4 zijn de volgende ontwikkelingen geconstateerd. Wij stellen voor deze in de begroting te verwerken.

Tabel: Ontwikkelingen programma 4

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Raad/B&W	datum	2016	Structureel	Invest.
<u>Besluitvorming</u>					
Verbetermaatregelen zwembad De Lubert	Raad	28-apr-16	-	55	-415
Budgetoverheveling 2015	Raad	28-apr-16	-1.517	-	-
Veilig thuis (GGD) 2e helft 2016	Raad	16-jun-16			
- extra kosten Veilig thuis			-70		
- dekking t.l.v. stelpost Wmo			70		
Opheffing/Liquidatieplan Breed	Raad	20-okt-16	187		
			-1.330	55	
<u>Bekende ontwikkelingen</u>					
			-	-	
<u>Nieuwe ontwikkelingen</u>					
Kapitaallasten			605		
Diverse verzekeringen			-17		
Reserverings- en toegangssysteem sportaccommodaties			-58		
Diverse aanpassingen subsidies sport			-15		
Bijstelling budget bijstandsuitkeringen			-		
Afrekening sociale recherche 2015			24		
Terugbetaling BBZ uitkering 2015			-86		
Bijstelling bijdrage aan werkbedrijf			-47		
Bijstelling budget Bijzondere bijstand			-218		
Kwijtschelding rioolheffing			-40		
Bijstelling budget Inburgering			-172		
Bijstelling budget participatie-reintegratie			394		
Diverse bijstelling Sociaal domein WMO en Jeugd			-187		
Dorps -en buurthuizen/Mallemolen			29		
Diverse kleine mutaties			12		
			224	-	
<b>Totaal ontwikkelingen programma 4</b>			<b>-1.106</b>	<b>55</b>	

#### *Verbetermaatregelen zwembad De Lubert*

In april 2016 heeft u besloten € 415.000 beschikbaar te stellen voor (duurzame) renovatie van het gebouw, installaties en meubilair. Daarnaast is een taakstellende bezuiniging opgenomen om het exploitatietekort over 2017 terug te brengen tot een bedrag tussen de € 200.000 en € 240.000. Deze taakstellende bezuiniging is verwerkt in de begroting 2017.



### *Budgetoverheveling 2015*

In april 2016 heeft u besloten om de budgetten voor aanpassing hoofdgebouw museum Oriëntalis (€ 50.000), de aanpassingen Kulturhus Beek (€ 210.000), de verduurzamingsprojecten schoolgebouwen en MFA's (€ 352.500), de subsidie Nationaal Bevrijdingsmuseum (€ 590.000), het opstellen van het accommodatiebeleid (€ 12.000), onderhoud en onderzoek De Lubert (€ 53.000), groot onderhoud kunstwerken (€ 28.000), de DVO Werkbedrijf (€ 195.000) en het project Gezond in de Stad (€ 27.000) over te hevelen naar 2016. Deze budgetoverheveling is deels gedekt uit het rekeningsaldo 2015 (€ 303.000), deels uit de algemene reserve (€ 954.500) en deels uit de reserve lopende projecten (€ 260.000). Het effect op de exploitatie 2016 is per saldo € 0. Zie ook de mutaties op de overige programma's.

### *Veilig thuis (GGD) 2e helft 2016*

In de raadsvergadering van 16 juni 2016 heeft u ingestemd met de begrotingswijziging 2e helft 2016 Veilig thuis. Hierbij is € 70.000 bijgehaald ten laste van de stelpost WMO.

### *Opheffing/liquidatieplan Breed*

De Gemeenschappelijke Regeling "Werkvoorzieningsschap Nijmegen en Omgeving (Breed) wordt per 1 januari 2017 opgeheven. Het dagelijks bestuur stelt voor om het liquidatiesaldo uit te keren aan de deelnemende gemeenten. Voor Berg en Dal betekent dit een bedrag van circa € 187.000.

### *Diverse verzekeringen*

De verzekeringspremies voor de scholen voor basis-, speciaal en voortgezet onderwijs en Kulturhus Leuth zijn hoger dan geraamd. Dit leidt tot een nadeel van € 17.000.

### *Aanschaf reserverings-/sloten en kassasysteem sportaccommodaties*

De aanschaf van reserverings-, toegangs- en kassasysteem in de sporthallen en in het zwembad kost eenmalig € 58.000. Door toepassing van dit systeem verbetert de exploitatie van deze accommodaties. Wij verwachten op termijn een besparing op de personeelslasten.

### *Diverse aanpassingen subsidies sport*

Op basis van de toegekende subsidies stellen we de raming bij met € 14.850 positief. Dit komt voornamelijk doordat de afbouw van subsidie aan de sportverenigingen in de voormalige gemeente Groesbeek niet in de begrotingscijfers was doorvertaald.

### *Bijstelling budget bijstandsuitkeringen*

De raming voor de bijstandsuitkeringen stellen we naar beneden bij met € 800.000. Het aantal uitkeringsgerechtigden is minder hard gegroeid dan verwacht. Bij de voorjaarsnota 2016 was dit aantal voor eind van 2016 ingeschat op 800 en nu op 760 personen. Hierdoor ontstaat een minderuitgaaf van 40 x 13.500. Daarnaast geniet een groter aantal uitkeringsgerechtigden (parttime werk) inkomsten die op de uitkering worden gekort. Hiervoor boeken wij een bedrag van € 260.000 in. Ook verlagen we de begrote vangnetuitkering met het gelijke bedrag, omdat de uitkeringslasten ondanks de verlaging meer bedragen van 110% van de rijksuitkering. Hiervoor wordt een aanvullende rijksuitkering (vangnetuitkering) aangevraagd. Per saldo hebben deze mutaties geen invloed op het begrotingsaldo.

### *Afrekening sociale recherche 2015*

De afrekening over 2015 van de kosten van sociale recherche valt € 23.921 positief uit. Het aantal zaken voor Berg en Dal is minder geweest dan begroot.

### *Terugbetaling BBZ uitkering 2015*

Van het ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid is de afrekening BBZ (besluit bijstandsverlening zelfstandigen) 2015 ontvangen. Dit betekent dat we een bedrag van € 86.307 moeten terugbetalen.

### *Bijstelling bijdrage aan werkbedrijf*

Van de MGR is een bijgestelde begroting 2016 ontvangen. Onze bijdrage stijgt hierdoor met € 123.000 van € 5.104.000 naar € 5.227.000. Tegenover deze hogere bijdrage staat een meerinkomst van het rijk van € 132.774 die we ramen op het programma algemene dekkingsmiddelen (onderdeel algemene uitkering). Het verschil tussen de bijdrage aan de MGR en de rijksuitkering daalt hierdoor van € 347.000 naar circa € 337.000 (nadelig).

In de begroting 2016 is € 151.000 geraamd als bijdrage in de reorganisatiekosten van Breed. In de jaarrekening 2015 van Breed is gemeld dat de reorganisatiekosten lager uitvallen. Hierdoor daalt onze bijdrage in 2016 met € 76.000 naar € 75.000.

### *Bijstelling budget Bijzondere bijstand*

Op grond van het bestuursakkoord verhoogde asielinstream ontvangt de gemeente in 2016 en 2017 per gehuisveste vergunninghouder een bedrag van € 4.430. Deze vergoeding is bedoeld om de extra kosten voor bijzondere bijstand, onderwijs, zorg en dergelijke te kunnen dekken. De verwachting is dat in 2016 88 en in 2017 66 statushouders worden gehuisvest. Voor 2016 bedraagt de rijksvergoeding € 389.840. Hiervan zetten we € 218.000 (88 x € 3.500 -/- € 90.000) in voor bijzondere bijstand en het restant van € 171.840 voor zorg, onderwijs en dergelijke. De definitieve rijksvergoeding wordt bepaald op basis van de werkelijk gehuisveste vergunninghouders. Voor 2017 ramen we € 292.380 aan rijksvergoeding waarvan € 141.000 aan bijzondere bijstand en € 151.380 aan zorg, onderwijs en dergelijke.

### *Kwijtschelding rioolheffing*

Er is meer kwijtschelding voor de aanslagen rioolheffing verleend. Dit komt omdat het in de voormalige gemeente Ubbergen nu ook mogelijk is om kwijtschelding voor de rioolheffing aan te vragen. Dit leidt tot bijstelling van het budget met € 40.000 nadelig.

### *Bijstelling budget Inburgering*

Zie toelichting bijstelling budget Bijzondere bijstand.

### *Bijstelling budget participatie-reintegratie*

Voor meerwerk van deze projecten was in de begroting 2016 € 405.000 geraamd. Hiervan is € 46.000 ingezet voor reservering van innovatievouchers en regionale bijdrage MEE-consulent. Voor een deel van dit bedrag, te weten € 76.720 was een voorstel gedaan tot besteding. Het presidium heeft het voorstel niet geagendeerd voor de raadsvergadering. Het restant van € 359.000 (€ 405.000 - €46.000) wordt dit jaar niet besteed.

Voor het activeren van participatieklanten in de vorm van vrijwillige tegenprestatie verlagen we het budget voor inhuur van personeel met € 34.214.

In totaal wordt de begroting op dit onderdeel met € 394.000 (afgerond) positief bijgesteld.

### *Diverse bijstellingen Sociaal domein WMO en Jeugd*

Op grond van de mei- en septembercirculaires 2016 is de rijksuitkering met € 187.111 verhoogd. Dit bedrag voegen we toe aan de stelpost Sociaal Domein. Daarnaast vallen op basis van de huidige inzichten de netto uitgaven voor 2016 lager uit door voornamelijk lagere uitgaaf voor PGB jeugd en minder kosten van inhuur van personeel. Deze lagere uitgaaf is eveneens toegevoegd aan de stelpost Sociaal Domein die hierna € 963.000 bedraagt. In de programmabegroting 2016 is vastgelegd dat eventuele positieve of negatieve saldi tot 2019 zullen worden verrekend met de risicoreserve jeugd/wmo. Bij de jaarrekening 2016 zal de

storting van het werkelijk positief resultaat in deze risicoreserve plaatsvinden. Genoemd bedrag van € 963.000 is slechts een indicatie omdat diverse cijfers nog voortdurend wijzigen. In een afzonderlijke thema-avond zullen de cijfers worden toegelicht zoals wij dit bij de begrotingsbehandeling hebben toegezegd.

### *Doors -en buurthuizen/Mallemolen*

De exploitatie van de Mallemolen in Groesbeek stellen we positief bij met € 11.000 lagere beheervergoeding en € 18.000 door hogere huurinkomsten. In totaal € 29.000 voordelig.

## 3.4.2. Lopende investeringen

Programma 4  
Tabel: Lopende investeringen

Bedragen x € 1.000

Beschrijving project	Jaar	Afdeling	Totaal krediet	Besteed tot 2016	Besteed in 2016	Restant krediet	Stand van zaken	Verklaring afwijking
Kulturhus Leuth		Beleid	2.801.000	2.636.003	11.300	153.697	Er moet nog een aantal aanpassingen aan het gebouw plaatsvinden.	Afwikking bij jaarrekening, geen overschrijding
Vossenhol: vervangende nieuwbouw	2012	Beleid	-1.100.000	-990.000	-	110.000	Bestuur van school is verzocht om een eindafrekening in te dienen.	
Montessorie: herhuisvesting Werkenrode	2015	Beleid	-666.622	-553.575	-102.756	10.291	Bestuur van school is verzocht om een eindafrekening in te dienen.	
Kunstgrasveld Achilles	2016	Beleid	-364.999	-	-364.999	-		
Renteloze lening Oriëntalis	2015	Beleid	-50.000	-	-	50.000	Nog in overleg.	
Kulturhus Den Ienloop	2010	Beleid	-587.816	-501.762	-84.784	1.270	Afgerond, kan bij deze jaarrekening 2016 worden afgewikkeld.	
Voorzieningshart Stekkenberg	2011	Beleid	-	-58.322	-	-58.322	Dit jaar zal de afrekening van de provinciale subsidie en met Oosterpoort plaatsvinden, zodat ter afsluiting van het krediet kan worden overgegaan. Er vindt nog diverse aanschaffingen van meubilair plaats.	Tegenover deze uitgave staat de ontvangst van een bijdrage. Er heeft een tussentijdse afrekening plaatsgevonden. Nadien is gebleken dat nog wat meubilair moet worden aangeschaft.
Herontwikkeling vm schoollocatie	2012	Beleid	-577.257	-599.609	-	-22.352	In september 2014 is de afwikkeling behandeld in de raad van de voormalige gemeente Millingen aan de Rijn (Z-14-15270). De definitieve beschikking van de provincie is inmiddels ook binnen. Dit krediet kan worden afgewikkeld.	De overschrijding is veroorzaakt door meer interne uren, welke aan het project zijn toegeschreven.

## 3.5. Programma Algemene dekkingsmiddelen

### 3.5.1. Bijstelling budgetten

Binnen programma Algemene dekkingsmiddelen zijn de volgende ontwikkelingen geconstateerd. Wij stellen voor deze in de begroting te verwerken.

Tabel: Ontwikkelingen Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Raad/B&W	datum	2016	Structureel	Invest.
<b>Besluitvorming</b>					
Budgetoverheveling 2015	Raad	28-apr-16			
- kosten			-193		
- dekking diverse budgetoverhevelingen t.l.v. algemene reserve			1.253		
- dekking diverse budgetoverhevelingen t.l.v. reserve lopende projecten			540		
- dekking diverse budgetoverhevelingen t.l.v. reserve saldo dienstjaar			563		
Jaarstukken 2015	Raad	16-jun-16			
- vrijval reserve saldo dienstjaar			441		
- toevoeging aan reserve rekeningresultaten			-441		
			<b>2.163</b>	-	
<b>Bekende ontwikkelingen</b>					
Aandelen Nazorg Bodem	B&W	7-jun-16	6	-	
Dekking deel kosten Fase 2 Rijk van Nijmegen 2025	B&W	1-nov-16	14		
			<b>20</b>	-	
<b>Nieuwe ontwikkelingen</b>					
Kapitaallasten			42		
Dividenduitkering 2015 BNG			-40		
Rente reserves en voorzieningen			-761		
Uitkering gemeentefonds			579		
Integratie-uitkering Sociaal domein			320		
Bijstelling opbrengst ozb			32		
Bijstelling kostenverdeelstaat			-7		
Bijstelling saldo verdeling Kapitaallasten			-419		
Mutaties algemene reserve			-11		
Mutaties reserve dekking kapitaallasten			-32		
Dotatie reserve rekeningresultaten			-250		-
Reserve groen-blauwe diensten			-745		
Diverse kleine mutaties			9		
			<b>-1.283</b>	-	
<b>Totaal ontwikkelingen Algemene dekkingsmiddelen</b>			<b>900</b>	-	

#### Budgetoverheveling 2015

In april 2016 heeft u besloten om de budgetten voor kosten bedrijfsvoering (€ 30.000) en de naamswijziging in de ICT-systemen (€ 163.000) over te hevelen naar 2016. Deze budgetoverheveling is deels gedekt uit het rekeningssaldo 2015 (€ 30.000) en deels uit de algemene reserve (€ 163.000). Het effect op de exploitatie 2016 is per saldo € 0. Zie ook de mutaties op de overige programma's.

### *Jaarstukken 2015*

In juni 2016 heeft u de jaarrekening over 2015 vastgesteld. Het restant van het voordelige saldo van de jaarrekening 2015 van € 441.000 is door u toegevoegd aan de reserve rekeningresultaten.

### *Aandelen Nazorg Bodem*

In juni 2016 is besloten akkoord te gaan met de overdracht van aandelen van Nazorg Bodem Holding BV aan de Stichting Bodembeheer Nederland. De opbrengst voor de gemeente Berg en Dal voor 132 aandelen is € 5.990.

### *Fase 2 Rijk van Nijmegen 2025*

Zie toelichting programma 3: Fase 2 Rijk van Nijmegen 2025.

De stelpost onvoorzien is ingezet en bedraagt daarna € 0.

### *Dividenduitkering 2015 BNG*

We hebben over 2015 een lagere dividenduitkering van de BNG ontvangen. De raming verlagen we met € 40.000.

### *Rente reserves en voorzieningen*

In de primaire begroting hebben we over de bespaarde rente over reserves en voorzieningen gerekend met 4,5%. Dit percentage is verlaagd naar 3%. In deze najaarsnota verwerken we dit.

Dit leidt op de diverse programma's tot voordelen en bij de algemene dekkingsmiddelen tot een nadeel. Per saldo is dit budgettair neutraal.

Dit heeft in onze begroting gevolgen voor zowel de baten als de lasten. Beiden zijn lager. Op deze plaats verlagen we de baten. Dit leidt tot een nadeel van € 761.000.

### *Uitkering gemeentefonds*

Op basis van de septembercirculaire 2016 is de algemene uitkering bijgesteld met € 579.000 positief. De raming in de primaire begroting was gebaseerd op de decembercirculaire 2015. Bij de Voorjaarsnota 2016 is de algemene uitkering niet bijgesteld, omdat de meicirculaire toen nog niet beschikbaar was.

### *Integratie-uitkering Sociaal domein*

Ook de integratie-uitkering Sociaal domein is bijgesteld op basis van de septembercirculaire 2016. De bijstelling is € 320.000 voordelig. De huidige raming was nog gebaseerd op de decembercirculaire 2015. Bij de Voorjaarsnota 2016 is de integratie-uitkering niet bijgesteld, omdat de meicirculaire toen nog niet beschikbaar was.

### *Bijstelling opbrengst ozb*

De rapportage van belastingkantoor Munitax leidt tot een bijstelling van de opbrengsten ozb. De woz-waarde is de grondslag voor de aanslag ozb. Mutaties in de woz-waarden als gevolg van nieuwbouw, bezwaar en beroep leiden tot aanpassing van de opbrengst ozb. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 32.000.

### *Bijstelling kostenverdeelstaat*

Diverse mutaties op de kostenverdeelstaat leiden tot een nadeel van € 7.000. Dit zijn mutaties die te maken hebben met de bedrijfsvoering van de gemeente. Een van de mutaties is de overboeking van € 50.000 naar de post juridische advieskosten op programma 1 onderdeel bestuursondersteuning

#### *Bijstelling saldo verdeling kapitaallasten*

De bespaarde rente is verlaagd van 4,5 naar 3%. Zowel de lasten als de baten nemen hierdoor af. De kapitaallasten (rente en afschrijving) op de programma's zijn door verlaging van de rente lager. Omdat dit een "administratieve, budgettair neutrale, rente" is geldt dit ook voor de tegenhanger hiervan. Deze verlaging (van de baten) van € 419.000 nadelig is verwerkt op deze plaats.

#### *Mutaties algemene reserve*

Als gevolg van de wijziging van het rentepercentage van 4,5% naar 3%, en een hogere stand dan geraamd per 1 januari 2016, is de dotatie aan de algemene reserve per saldo € 16.000 lager.

Dit leidt op de diverse programma's tot voordelen en bij de algemene dekkingsmiddelen tot een nadeel. Per saldo is dit budgettair neutraal.

Daarnaast onttrekken we € 27.000 minder uit de algemene reserve, omdat de kosten voor de invoering van de nieuwe huisstijl € 27.000 lager uitvallen.

#### *Mutaties reserve dekking kapitaallasten*

Het rentepercentage is gewijzigd van 4,5% naar 3%. Daarnaast zijn de stortingen en onttrekkingen geactualiseerd. Per saldo leidt dit hier tot een nadeel van € 32.000.

#### *Dotatie reserve rekeningresultaten*

Zie toelichting programma 3: Actualisatie exploitatie Marktpluin. Dit is op deze plek een nadeel van € 250.000.

#### *Reserve groen-blauwe diensten*

Zie toelichting programma 3: Vrijval subsidie groen-blauwe diensten.

De bedragen op programma 3 en deze mutatie zijn niet aan elkaar gelijk. Uit de reserve onttrekken we ook de bijdrage aan de beheerssubsidies van de groenblauwe diensten. Dit bedrag is ook gewijzigd. De totale mutatie bedraagt hier € 745.000 negatief.

### **3.5.2. Lopende investeringen**

Voor dit programma zijn er geen lopende kredieten.

## 4. Conclusies

De Programmabegroting 2016 die u op 5 november 2015 heeft vastgesteld kende een geraamd resultaat van **€ 0**.

De Voorjaarsnota, die u op 16 juni 2016 heeft vastgesteld, kende een saldo van € 290.000 nadelig. Hiermee kwam het bijgestelde begrotingsresultaat op **€ 290.000 nadelig**.

Besluiten die in de afgelopen periode zijn genomen hebben tot een bijstelling van **€ 187.000 voordelig** van dit begrotingsresultaat geleid. De in deze nota opgenomen bekende ontwikkelingen leiden tot een bijstelling van **€ 221.000 nadelig**. De gesignaleerde nieuwe ontwikkelingen leiden per saldo tot een bijstelling van **€ 376.000 voordelig**. Per saldo is het geraamde begrotingsresultaat 2016 na vaststelling van de Najaarsnota **€ 52.000 voordelig**.

Tabel: Ontwikkeling begrotingsresultaat 2016

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	bedrag
Primaire begroting	0 V
Wijzigingen tot en met Voorjaarsnota	-3 N
Voorjaarsnota 2016	-287 N
<b>Begrotingsresultaat na vaststelling Voorjaarsnota 2016</b>	<b>-290 N</b>
Najaarsnota 2016	
> verwerkte besluitvorming	187 V
> bekende ontwikkelingen	-221 N
> nieuwe ontwikkelingen	376 V
	342 V
<b>Begrotingsresultaat na Najaarsnota 2016</b>	<b>52 V</b>





## **5. Bijlagen**

## 5.1 Raadsvoorstel



### Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Najaarsnota 2016
Datum B&W-vergadering	15 november 2016
Datum raadsvergadering	15 december 2016
Datum carrousel:	n.v.t.
Portefeuillehouder:	S. Fleuren
Ambtenaar:	J.J.M. de Haan
Telefoonnummer:	024 3013752
E-mailadres:	J.d.haan@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-16-47290
Documentnummer:	VB/Raad/16/00361

Aan de gemeenteraad,

#### **Voorstel**

De najaarsnota 2016 vast te stellen en de begroting 2016 overeenkomstig te wijzigen.

#### **1. Inleiding**

Voor u ligt de najaarsnota 2016 van de gemeente Berg en Dal. De najaarsnota is het laatste moment van bijstelling van de lopende begroting (2016). De najaarsnota 2016 is slechts een financiële bijstelling van de begroting 2016. Verstrekken van informatie over realisatie van doelstellingen en/of activiteiten gebeurt bij de jaarrekening 2016.

Op deze manier wordt u geïnformeerd over de stand van zaken van de lopende begroting en voorkomen we eventuele problemen met de begrotingsrechtmatigheid bij de jaarrekening. Daarnaast rapporteren we over de stand van zaken van lopende investeringskredieten.

#### **2. Beoogd effect**

U informeren over de financiële ontwikkelingen die zich in de uitvoering van de lopende Programmabegroting voordoen en de begroting 2016 weer op het actuele saldo vaststellen.

#### **3. Argumenten**

Door het vaststellen van de najaarsnota 2016 stemt u in met het verwerken van een aantal voor- en nadelige ontwikkelingen in de begroting 2016.

Als voorloper van de jaarrekening geeft de najaarsnota een globaal beeld (op basis van de kennis van nu) van het uiteindelijk te verwachten resultaat over het begrotingsjaar 2016.

In deze najaarsnota zijn geen budgetten overgeheveld van 2016 naar 2017. Dit gebeurt bij de jaarrekening 2016. Wel is de budgetoverheveling van 2015 naar 2016 verwerkt.

#### **4. Kanttekeningen**

We hebben in de najaarsnota alleen incidentele mutaties verwerkt. De bekende mutaties die een meerjarig effect hebben, zijn reeds in de begroting 2017 opgenomen of worden in de voorjaarsnota 2017 verwerkt.

De najaarsnota is een momentopname. In de laatste maanden van het jaar kan er nog van alles gebeuren, waardoor het saldo van de jaarrekening kan afwijken van het saldo van deze najaarsnota.

Bij de jaarrekening lichten we de verschillen ten opzichte van de actuele begroting nader toe.

## **5. Financiële onderbouwing**

In november 2015 heeft u de programmabegroting 2016 vastgesteld. Het begrotingsresultaat daarvan bedroeg € 0. Na verwerking van de mutaties uit de voorjaarsnota was het begrotingsresultaat € 290.000 nadelig. Het resultaat van deze najaarsnota is € 342.000 voordelig, waardoor het bijgestelde begrotingsresultaat uitkomt op € 52.000 voordelig. Mocht dit saldo zich bij het opstellen van de jaarrekening 2016 daadwerkelijk voordoen, dan nemen we dit mee in het voorstel over de bestemming van het saldo.

## **6. Communicatie**

N.v.t.

## **7. Aanpak/uitvoering**

N.v.t.

Burgemeester en wethouders van gemeente Berg en Dal

De secretaris,  
J.W. Looijen

De burgemeester,  
mr. M. Slinkman

## **Bijlagen digitaal ter inzage**

Najaarsnota 2016

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 november 2016.

overwegende dat door de najaarsnota 2016 vast te stellen een aantal voor- en nadelige ontwikkelingen in de begroting verwerkt kunnen worden, zodat daarmee in de uitvoering rekening gehouden kan worden:

**b e s l u i t :**

De najaarsnota 2016 vast te stellen en de begroting 2016 overeenkomstig te wijzigen, wat vooral inhoudt het begrotingsresultaat met € 342.000 voordelig bij te stellen, waardoor het bijgestelde begrotingsresultaat uitkomt op € 52.000 voordelig.

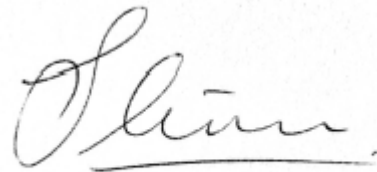
Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 15 december 2016.

De raadsgriffier,



J.A.M. van Workum

De voorzitter,



mr. M. Slinkman